

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2020/717
KARAR NO : 2021/77
KARAR TR : 01/03/2021

ÖZET: Maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : Turizm Eğitim Ve Sağlık Hizmetleri A.Ş.
Vekili : Av. M.B.Ü.
Davalı : İstanbul Valiliği İstanbul İl Emniyet Müdürlüğü Anadolu Yakası Trafik Denetleme Şube Müdürlüğü

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirketin 14/09/2020 tarihinde 34 plakalı aracının zincirleme trafik kazasına karıştığını, kaza sonucunda kaza tespit tutanağı düzenlendiğini ve düzenlenen raporun hatalı olduğunu ileri sürerek, 14/09/2020 tarih ve 126 Kaza Sıra No'lu "Ölümlü/Yaralı Trafik Kazası Tespit Tutanağının iptali istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYU MAZLIK MAHKEMESİNİN KARARI VE İZLENİMLERİ

A. Adli Yargıda

2. İstanbul Anadolu 10. Sulh Ceza Hâkimliğinin 01/10/2020 tarihli ve D. 2020/501, K.2020/501 sayılı kararı ile, karar verilmesine yer olmadığına karar verilmiştir. Kararın gerekçesinin ilgili kısmı şu şekildedir.

"... talep edenin dilekçesi ve ekleri incelendiğinde, talep edenin kullandığı araç ile karıştığı kaza sonucunda kaza tespit tutanağı düzenlendiği; talep edenin de bu tutanakta belirtilen kusur oranlarına itiraz ederek kusur tespiti talep ettiği görülmüştür. 5326 sayılı Kanun'un 2. maddesinde "Kabahat deyiminden; kanunun, karıştığı anda idari yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlamılır" ekinde düzenleme ile kabahatin tarifi yapılmış itiraza konu olayın kabahat ile alakası olmadığına hukuk mahkemelerinden tespiti gerektirir bir husus olduğu, ayrıca tutanağın iptali için de idari işlem olması hasebiyle idare mahkemelerine de başvurulabileceği hakimliğin görev ve yetkisi çerçevesinde incelenecek ve karar verilecek husus bulunmadığından taleple ilgili bu aşamada karar verilmesine yer

olmadı ina..."

3. stanbul Anadolu 1. Sulh Ceza Hâkimli inin 13.10.2020 tarihli ve D. :2020/6270 sayı ile, stanbul Anadolu 10. Sulh Ceza Hakimli inin kararında usule ve kanuna aykırılık bulunmadı ı, verilen kararda de i tirilecek bir yön bulunmadı ı anla ılmakla itirazın reddine kesin olarak karar verilmi tir.

4. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmı tır.

B. dari Yargıda

5. **stanbul 13. dare Mahkemesinin 23/10/2020 tarihli ve E.2020/1520 sayılı kararı ile**, 2918 sayılı Kanun'dan do an sorumluluk davalarının adli yargıda çözümlenmesi gerekti i sonucuna ula ıldı ı, 2247 Sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli mahkemenin belirlenmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurulması gerekti i sonucuna varıldı ı gerekçesiyle, görevli mahkemenin belirlenmesi için dava dosyasının 2247 sayılı Uyu mazlık Mahkemesinin Kurulu ve leyi i Hakkındaki Kanun'un 19. maddesi uyarınca Uyu mazlık Mahkemesine gönderilmesine, Uyu mazlık Mahkemesi'nce bir karar verilinceye kadar yargılamanın ertelenmesine karar verilmi tir.

III. LG L HUKUK

Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Trafik kazalarına el koyma ve bilirki ilik" ba lı ını ta ıyan 83. maddesi öyledir:

"Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gere i yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

b) Kazanın olu nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutana ı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadı ı veya bulunmadı ı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutana ı mahalli genel zabıtaca düzenlenir ve bir örne i o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anla ması halinde ve fiil ba ka bir suç olu turmuyorsa adli kovu turma yapılmaz ve Türk Ceza Kanununun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

Trafik kazalarında yolun trafi e kapandı ı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıta; iz ve delilleri kaybolmayacak ekilde i aretledikten ve gerekli i lemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafi e açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafi e kapanmasına ölümlü ve hayati tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmu ve bu kaza can, mal ve trafik güvenli ini etkiliyor ve ba ka bir yoldan geçi verilemiyorsa Cumhuriyet savcısının gecikece inin anla ılması halinde, gerekli i aretlemeler yapılp araç ve ölüler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafi e açılır.

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirki ilik yapar.

Trafik kazaları, kaza tahkik memurlu u, bilirki ilik ve bunlarda aranacak artlar ile di er esaslar yönetmelikte gösterilir."

7. "Görevli ve Yetkili Mahkeme" ba lıklı 110. maddesi öyledir:

"(De i ik: 11/1/2011-6099/14 md.) leteni veya sahibi Devlet ve di er kamu kurulu ları olan araçların sebebiyet verdi i zararlara ili kin olanları dâhil, bu Kanundan do an sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumlulu a ili kin davalar, sigortacının merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulundu u yer mahkemelerinden birinde açılabilen i gibi kazanın vuku buldu u yer mahkemesinde de açılabilir."

8. "Sürücü belgelerinin geri alınmasında ve iptalinde yetki" ba lıklı 112. maddesi öyledir:

"(De i ik: 12/7/2013-6495/20 md.) Bu Kanununun 6 ncı maddesinde sayılan görevlilerin ve trafik tescil kurulu larının yetkilendirildi i hâller hariç olmak üzere, sürücü belgelerinin geri alınmasına ve iptaline sulh ceza mahkemeleri karar verir.

Bu Kanununun 51 inci maddesinin ihlali ve 118 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında yazılı "100 ceza puanını doldurmak" eylemi nedeniyle sürücü belgelerinin geri alınmasına yine bu Kanununun 6 ncı maddesinde sayılan görevliler yetkilidir.

Sürücü belgelerinin geçici olarak geri alınması veya iptaline dair verilen kesinle mi mahkeme kararı örnekleri, sürücülerin sicillerine i lenmek üzere mahkemelerce ilgili trafik birimlerine gönderilir.

Bu Kanuna göre görülen davalar, di er kanunlara göre görülen davalarla birle tirilemez.

Askeri araçları süren ki iler ile asker ki ilerinin bu Kanunda yazılı suçlarla ilgili davalarına da bu mahkemelerde bakılır.

Askeri görev ve hizmetlerin yürütülmesi sırasında askeri araç sürücülerinin asker ki ilere kar ı i ledikleri trafik kazalarıyla ilgili suçlarda 25/10/1963 tarihli ve 353 sayılı Askeri Mahkemeler Kurulu u ve Yargılama Usulü Kanunu hükümleri saklıdır."

9. "Suç ve ceza tutanakları" ba lıklı 114. maddesi öyledir:

"(De i ik: 18/1/1985-KHK 245/13 md.; De i tirilerek kabul: 28/3/1985-3176/13 md.) (De i ik birinci fıkra : 3/5/2006 - 5495/3 md.) Bu Kanunda yazılı trafik suçlarını i leyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlü ü ve Jandarma Genel Komutanlı ı personeli ile Ula tırma Bakanlığı nın ve Karayolları Genel Müdürlü ünün ilgili birimlerinin il ve ilçe kurulu larında görevli ve yetkili kılınmı personelince tutanak düzenlenir.

Birkaç trafik suçunun bir arada i lenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

(De i ik fıkra: 3/11/1988 - 3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutana ın bir sureti ilgili mahkemeye 7 i günü içinde gönderilir.

(...)

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(Ek fıkra: 3/7/2003-4916/32 md.) Trafik para cezaları kredi kartı ile de ödenebilir. Kredi kartı ile yapılan tahsilatın saymanlık hesaplarına aktarılma süresi ile uygulamaya ili kin usul ve esaslar Maliye Bakanlığı nca belirlenir."

10. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'na dayanılarak çıkarılmı bulunan Karayolları Trafik Yönetmeli i'nin, "Trafik Kazalarına EI Konulması" ba lıklı 154. maddesi öyledir:

"Trafik kazalarına el konulmasında a a ıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

1) Adli yönden gere i yapılmak üzere mahalli genel zabıtaca,

2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek "Kaza Tespit Tutana ı" düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma), el konulur.

Trafik zabıtasının görev alanı dı ında kalan yerler ile el koyamadı ı durumlarda, trafik kaza tespit tutana ı, örne ine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örne i o yerin trafik zabıtasına gönderilir.(...)"

11. Aynı Yönetmeli in, "Trafik Kazalarına ili kin i lemler" ba lıklı 156. maddesi öyledir:

"Trafik kazaları ile ilgili olarak yapılacak i lemlerde a a ıdaki usul ve esaslar uygulanır.

a) Trafik kazası tespit tutana ının düzenlenmesi

1) Örne ine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karı an sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen di er hususlar belirtmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutana a kazazedelerin olay yerindeki ölüm veya yaralanma durumu i lenir.

Trafik Kazası Tespit Tutana ı; soru turma evrakına eklenmek, dosyasında saklanmak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.

Trafik kazası tespit tutana ının düzenlenmesi ile tutanakta yer alan bilgilerin bir veri tabanında toplanmasına ve bu bilgilerin ilgili taraflarla payla umuna ili kin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlü ünçe belirlenir.

2) Trafik kazası tespit tutana ı düzenlemeye 154 üncü maddenin (a) bendi gere ince trafik zabıtası ve genel zabıtanın görevli personeli yetkilidir.

Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor ekinde de düzenlenebilir.

Ancak, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karı tı ı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.

3) Tutanak düzenleyenler, tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın olu umunda kimin hangi trafik kuralını ihlal etti ini belirtirler.

4) Karayolu üzerinde ölüm veya yaralanma ile sonuçlanıp, olay yerindeki iz ve delillerin tespit ve de erlendirilmesi sonucunda trafik kazası oldu u anla ilan durumlarda; kazaya karı an taraf veya unsurlardan birinin, birkaçının ya da tamamının olay yerinden ayrılmı olması halinde de trafik kazası tespit tutana ı düzenlenir.

5) Önceden meydana gelmi veya olay yerinden kaldırılmı araçların karı tı ı ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalar için trafik zabıtası ve genel kollukça hasar tespitine dair kazaya karı anlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez. Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere ba vurmaları suretiyle yapılır.

Ancak;

Can, mal ve trafik güvenli ini etkileyen veya yolun trafi e kapandı ı maddi hasarlı trafik kazalarında, kazaya karı anların kazanın olu una göre iz ve delilleri i aretleyerek, mümkün oldu u takdirde olay yerinin foto raflarını çekerek araçlarını en yakın ve uygun yerlere çekmeleri,

Karayolu üzerinde birden fazla sayıda aracın karı tı ı sadece maddi hasarla sonuçlanan ve tarafların bu Yönetmelik çerçevesinde Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutana ı düzenlemedi i trafik kazalarında; taraflara ait araçlardan en az birinin olay yerinde bulunması ve olay yerindeki iz ve delillerden kazanın olu umu ile o yerde meydana geldi ine kanaat getirilmesi,

hallerinde görevlilerce trafik kazası tespit tutana ı düzenlenir.

b) Kaza istatistikleri

Kazaların nedenlerini tespit etmek ve alınacak tedbirlerin belirlenmesinde kullanılmak üzere, trafik kazası tespit tutanaklarındaki bilgilerden yararlanılarak, kazaya el koyan birimlerce örneğe uygun istatistik formu düzenlenir.

Düzenlenen istatistik formları, her ilde ehriçi trafik denetleme ube müdürlüklerinde toplanarak, il genelinde de erlendirmesi yapıldıktan sonra Emniyet Genel Müdürlüğüne gönderilir."

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

12. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın başkanlığında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 01/03/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde öngörülen şekilde başkan vuruldu ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, adli ve idari yargı yerleri arasında doğan görev uyu mazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

13. Raportör-Hakim Gülşen AKAR PEHLİVAN'ın, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇETİÇ'in davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüldüğü anlaşıldı:

14. Dava, maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılmıştır.

15. 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

16. Bu düzenlemelere göre, trafik kazası tespit tutanağı, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyu mazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliğinde bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyu mazlıkların görüşü sırasında o mahkemelerde erlendirilecek olduğundan, ölümlü/yaralı maddi hasarlı kazaya ilişkin trafik kazası tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

17. Bu durumda, davacı tarafından; trafik kazası tespit tutanağına itirazın açılması ve idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmayan davanın görüşme ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; İstanbul 13. Daire Mahkemesinin başkanlığında kabulü ile İstanbul Anadolu 10. Sulh Ceza Hâkimliği tarafından verilen 01/10/2020 tarihli ve D. 2020/501, K.2020/501 sayılı kararın kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. İstanbul 13. Daire Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile İstanbul Anadolu 10. Sulh Ceza Hâkimliği'ne verilen 01/10/2020 tarihli ve D. 2020/501, K.2020/501 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA,

01/03/2021 tarihinde, OY BİRLİKLE KESİNLİK OLARAK karar verildi.

Bağcıkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
Mükrü
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bırol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN